

24 ára gamal hvalbingur slóðaði gøtuna fyri føroyingum í oljuvinnuni:

Eg eri klárur tá ið oljan kemur

Lønin er syndarlig, men hann ætlar sær ikki at gevast, tí hetta er ein iløga í framtíðina.

24 ára gamli, skiparlærði Janus Ellendersen úr Hvalba helt ikki at tað var lív at ganga arbeiðsleysur í Føroyum. Hann søkti óteljandi kans, men fekk avslag eftir avslag. Ein dagin var nokk. Hann tók sakina í egnar hendur og fór óvanligar vegir at koma burturúr arbeiðsloysinum. Nú eru 18 føroyingar farnir í hølunum á honum.

ÁKI BERTHOLDSEN

24 ára gamli Janus Ellendersen úr Hvalba er ein teirra, sum er farin av landinum undan arbeiðsloysinum.

Men afturímóti so nógvum øðrum, hevur hann alla tíðina havt eina miðvísa ætlan við útleigjini.

Tí gevur hann ikki skarvin yvir, hóast lønin er syndarlig og hóast nógvur forðingur vóru á vegnum.

Men Janus hevur samstundis slóðað gøtuna fyri øðrum føroyingum og hetta seinasta hálva árið eru ikki færri enn 18 føroyingar farnir í hølunum á honum.

Janus man hava víst føroyingar frá teirra bestu síðu, tí allir 18 hava fingið kans í sama, litla reiðari, sum Janus er í.

Avslag eftir avslag

Janus er sjómaður. Og honum dæmar væl sjólvíð. Tí fór hann á skiparskúla í Klaksvík. Eftir lokið prógv

í desember í 1993, fór hann til Havnar at ganga til skipsfórra, men hann gavst.

So var at royna at fáa kans, men tað var ikki lætt. Janus sigur, at søkti alt, sum søkjast kundi í danska handelsflotanum, men hann fekk eitt bræv fyri og annað eftir við „tíverri onki arbeiði enn, men royn aftur seinni...“

Lagið bleiv verri og verri hvørja ferð, posturin kom við einum av hesum brøvunum.

Og ein dagin varð nokk. Eg ásaðnaði, at okkurt annað mátti roynast.

Tá kom Janus at hugsa um oljuna. Nógv oljuvinna er beint sunnanfyri Føroyar og hon nærkast í hvørjum og hví ikki royna okkurt so-vorðið, helt hann.

Hann lá ikki leingi á tankanum, men eitt stórt minus var, at hann var at kalla eið-asúrur í enskum.

Og hann var greiður yvir, at skuldi hann hava nakran

møguleika, var málið tað fyrsta, hann mátti í holt við.

Eg ringdi so til umboðsmann okkara í Aberdeen og spurdi um hann ikki kundi vísa mær á onkran málskúla.

Tað kundi Sofus, men hann fortaldi mær eisini, at Strandferðslan hevði havt fólk á málskúla og bað meg royna teir.

Janus sigur, at hann fór so í holt við Strandferðsluna og hann slapp so á málskúla hjá teimum, men hann betalti hann sjálvur.

Hann gekk í skúla í fimm vikur í Aberdeen.

Forðingar og aftur forðingar

Men eg royndi alla tíðina at leggja framvið eftir kans og skrivaði umsókn eftir umsókn til øll mógulig reiðari, greiðir hann frá.

Tá eg fekk bilin niður, lá betur fyri og tá koyrdi eg hurið av hurið hjá ymsum reiðarum og bað um kans.

Janus Ellendersen sigur, at reiðaríni vóru ógvuliga trek í fyrstuni og hann rendi

seg í forðingar allastaðni, forðingar, sum hann heldur vóru óneyðugar.

Tey vistu, at Føroyar vóru til, men kendi einki til sjómannaútbúgvingarnar í Føroyum og skiparaprógvið varð á føroyskum.

Fyrst var at fáa tað umsett til enskt og karakterin broytt til enskan karakter.

Vinnubrævið var eisini á føroyskt. Tú skalt hava ávísa siglingstíð fyri at fáa vinnubræv, tvs, loyvi at sigla sum skipari.

Reiðaríðini góðkendu donsk vinnubræv, men føroysk vistu teir einki um.

Endin var, at eg mátti fáa sjóvinnuumsitingina í Tinganesi at skriva niður og vátta, at føroysk vinnubræv og føroysk skiparaprógvið lúkaðu tær altjóða treytir, teir kravdu.

Janus Heldur, at tað er undarligt, at føroyingar hava hugsað so lítið at teir ikki hava fingið føroysk vinnubræv og føroyska útbúgving góðkenda í Skotlandi, sum er so nær okkum.

Men tá ið vátanin var komin, gekk tað skjótt, leggur hann afturat.

Janus sigur, at myndugleikarnir vóru ikki tvørir, tá ið vátanin kom úr Føroyum, og tað gekk ikki leingi, til hann hevði kans.

Ein annar trupulleiki er, at bert fáir føroyingar hava nóg mikið av altjóða siglingstíð at sleppa at sigla sum yvirmenn.

Tað krevst seks mánaðir, og tað verður viðmerkt í vinnubrævið.

Janus sigur, at hann hevði ikki alla siglingstíðina. Tí mátti hann mynstra sum dekkari, men nú er hann stýrimaður.

Hann sigur, at altjóða siglingstíðin er ein trupull-

Ungi hvalbingurin hevur gott samstarv við Paula Einarsson á ALS. Teir báðir hava útvegað 18 føroyingum kans við skotskum reiðari í oljuvinnuni

eiki, "nógvir føroyingar kenna til.

Lønin syndarlig

Janus sigur, at tað er ikki fyri lønina, hann er í ensku oljuni.

Lønin er syndarlig eftir føroyskum viðurskiftum, sigur hann.

Hon er góð hjá skotum og onglendingum tí skatturin er nógv lægri og kostnaðarstøðið er sum heild lægri enn hjá okkum føroyingum.

Men Janus dylir heldur ikki fyri, at hetta er ein iløga í framtíðina hjá honum.

Eg havi valt at hyggja meiri eftir fyrminunum, enn vansunum eg havi, sigur hann.

Eg havi lært enskt. Eg havi fingið altjóða siglingstíðina og eg havi fingið royndir í oljuvinnuni, sum óivað fara at koma nær til góðar seinni, serliga nú oljan nærkast Føroyum, sigur hann.

Vónin er sjálvandi at koma heimaftur til betri kor, tekur oljuvinnan seg upp í

Føroyum. Tá ið hon kemur, eru vit klárir, leggur hann skemtandi afturat.

18 føroyingar afturat

Janus var tann fyrsti føroyingurin, sum fór hesa leiðina.

Men nakað skjótt eftir, at hann var farin niður, hitti hann Paula Einarsson, sum arbeiðir á ALS og teir báðir hava síðani havt eitt gott samstarv.

Úrslitið hevur verið, at hetta síðsta hálva árið eru einir 17-18 føroyingar afturat slopnir við skipum í ensku oljuvinnuni.

Talan er um bæði maskinmenn og navigatørar.

Tað hevur verið munandi lættari hjá teimum, tí nú kenna onglendingar tey føroysku prógvini og vinnubrøvini.

Reiðarínum hjá Janusi man'dama føroyingar væl, tí teir hava allir fingið kans hjá sama tí sama.

Vit hava roynt onnur reiðari eisini, men tað hevur gingið stríði, sigur Janus. Hann ivast ikki í, at pláss